

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΕΣΕΩΝ ΤΕΕ/ΤΚΜ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
FORUM 1: «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ» (2.2.2002)**

Επί της διαδικασίας

- Το Στρατηγικό Σχέδιο προετοιμάστηκε την περίοδο '96 – '99, δόθηκε στη δημοσιότητα το 2000-2001 και συζητείται με χρονοδιάγραμμα των πρώτων FORUM του Φλεβάρη του 2002.
- Η διαδικασία παρουσιάζεται καθυστερημένη σε σχέση με την από καιρό δρομολόγηση έργων και στρατηγικών επιλογών που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο χώρο. Η διαδικασία του στρατηγικού σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο να τεθεί σε επαναδιαπραγμάτευση και να καθυστερήσει η προώθηση των μεγάλων έργων.
- Δεν είναι σαφές ποιές διαδικασίες θα ακολουθηθούν για την εξειδίκευση των στόχων, τα επόμενα πιθανά στάδια συναίνεσης και η χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης όλων των επιπέδων σχεδιασμού. Ποιά θα είναι η επίπτωση στο νομοθετημένο Ρυθμιστικό σχέδιο και πώς οι προτάσεις του στρατηγικού λαμβάνονται υπόψη στις σημαντικές μελέτες που προωθεί παράλληλα οΟ.Θ. όπως ΖΟΕ – Κυκλοφοριακή μελέτη – Διαχείριση στρατοπέδων.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Επί των θεμάτων και της αναγκαιότητας βιώσιμης ανάπτυξης δεν χωράει οποιαδήποτε αμφισβήτηση και καθυστέρηση. Επί της ανάγκης συνεργασιών των φορέων της πόλης για την αναβάθμιση και προώθηση του ρόλου της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα και διεθνώς επίσης η σκοπιμότητα είναι αναγκαία. Ιδιαίτερα σημαντικά επίσης θεωρούνται για το ΤΕΕ/ΤΚΜ τα θέματα της Agenda 21 και της Habitat που αποτελούν διεθνείς καινοτομικές πρωτοβουλίες που η πόλη, το διοικητικό σύστημα και οι κοινωνικοί εταίροι απαιτείται να ενσωματώσουν στη λειτουργία του αστικού συστήματος.

Η προτεινόμενη πρωτοβουλία του ΟΡΘ αποτελεί μια διαδικασία συζήτησης από πάνω προς τα κάτω (προϊόν θεωρητικών επεξεργασιών μιας «ιδεολογικής πρωτοπορίας») χωρίς αιχμές στις προτεινόμενες δράσεις και με μεγάλη δόση γενικότητας.

Σύμφωνα δε με τα γραφόμενα στην παρ. 28 το Στρατηγικό Σχέδιο προϋποθέτει τη διευκρίνιση της σχέσης του με τα προγραμματικά σχέδια και το «σύστημα χωρικών ρυθμίσεων» και επιδιώκει να βελτιστοποιήσει το συνολικό αποτέλεσμα επισημαίνοντας κενά και επικαλύψεις (δεν αποτελεί δηλ. Προγραμματισμό).

Το προτεινόμενο Στρατηγικό Σχέδιο έχει ως αφετηρία μια πραγματικότητα που όλοι οι φορείς της πόλης συναντούν συχνά. Την απουσία μιας συγκεκριμένης διοικητικής δομής (αλλά και των απαραίτητων πόρων) που θα συντονίσει και θα υλοποιήσει τα έργα και τις πρωτοβουλίες μητροπολιτικού επιπέδου για την Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης.

Η προώθηση του Στρατηγικού Σχεδίου **δεν βασίζεται σε συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο (ως εκκίνηση)**. Ο δυσδιάκριτος δε προσδιορισμός του χαρακτήρα του

ανάμεσα στα προγραμματικά κείμενα και το χωροταξικό προγραμματισμό της πόλης δημιουργεί σοβαρά μειονεκτήματα.

Τα σοβαρότερα όμως μειονεκτήματα είναι ο μη προσδιορισμένος χρονικός ορίζοντας εφαρμογής του στον οποίο θα δεσμευτούν οι συνομιλητές και η ελλιπής διοικητική και θεσμική κάλυψη του όλου επιχειρήματος η οποία θα **διοικήσει** αλλά και θα **εγγυηθεί** την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδίου.

Αν λάβουμε υπόψη μας την αδυναμία εφαρμογής του Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης που ήταν Νόμος και τη μη πρόβλεψη θεσμικής κατοχύρωσης του προτεινόμενου εγχειρήματος, είμαστε πολύ επιφυλακτικοί για την αποτελεσματικότητά του.

Στην τεκμηρίωση που μας δόθηκε αλλά και στους τομείς δράσεις που προτείνονται (π.χ. παράγραφοι 71, 72, 76) **περιέχεται αμφισβήτηση κεντρικών έργων και αναπτυξιακών επιλογών για την πόλη και παραπομπή τους σε μια μελλοντική επανεξέταση με απροσδιόριστο χρονικό ορίζοντα.**

Τα έργα όμως που αναφέρονται στην εισαγωγή αλλά και στην ανάλυση του κεφαλαίου των Τεχνικών Υποδομών έχουν **ήδη συγκεκριμένο προγραμματισμό ωριμότητα και για κάποια από αυτά διεκδικείται η άμεση ένταξή τους σε χρηματοδοτικά μέσα και η υλοποίησή τους.**

Είμαστε **αντίθετοι** στην προσπάθεια μετατροπής του όποιου διαλόγου σε **δικαιολογία για την καθυστέρηση των έργων που απαιτούνται στην πόλη.** Ενός διαλόγου που προβλέπεται να αμφισβητεί και τις υφιστάμενες ρυθμίσεις, αγνοώντας την άμεση ανάγκη θέσπισης νέων ρυθμίσεων και πολλαπλασιάζοντας και αναπαράγοντας τις απρογραμμάτιστες χρήσεις γης (όπως π.χ. στην Περιαστική Ζώνη) με τη δικαιολογία του διαλόγου.

Μια γενική συζήτηση χωρίς συγκεκριμένες δεσμεύσεις σε χρονοδιάγραμμα και έργα θα είναι στην παρούσα φάση αναποτελεσματική με αρνητικά αποτελέσματα.

Η πρότασή μας δεν αποτελεί αναγκαιότητα η εκκίνηση ενός διαλόγου σε πολλά επίπεδα με αδιευκρίνιστο χρονοδιάγραμμα και προορισμό αλλά η **διεκδίκηση συγκεκριμένων πολιτικών επιλογών που θα υποστηρίξουν την υλοποίηση των έργων πνοής για την πόλη.**

Ειδικότερα η πρότασή μας για την υιοθέτηση των αναγκαίων πολιτικών προσδιορίζεται σε τρεις άξονες:

- **Διοίκηση ή συντονιστικό όργανο**
- **Θεσμική κατοχύρωση και εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου (κεντρική πολιτική)**
- **Εξασφάλιση πόρων**

Οι τρεις παραπάνω προτεραιότητες πέρα από γενική πολιτική αρχή έχουν τη δυνατότητα να δώσουν συγκεκριμένες λύσεις και στις δράσεις που προτείνονται από το Στρατηγικό Σχέδιο.

Εκτίμησή μας είναι ότι ανεξαρτήτως του χρονικού περιβάλλοντος κατά το οποίο συντάχθηκε το προτεινόμενο Στρατηγικό Σχέδιο αντιμετωπίζει την πόλη σαν μια **οποιαδήποτε μητρόπολη και σχεδιάζει σε «λευκό χαρτί» αγνοώντας ότι η πόλη έχει συγκεκριμένα προβλήματα, διοικητικές δομές και ανάγκες.**

Τα σενάρια ανάπτυξης που επιλέγονται σε κάθε καινούρια μελέτη για την πόλη πρέπει να είναι συγκεκριμένα και όχι να καλύπτουμε την αδυναμία προσδιορισμού

του μοντέλου ανάπτυξης λέγοντας ότι δεν έχουν ανταγωνιστικές μεταξύ τους επιλογές (παρ. 8).

Ανησυχία δημιουργεί και η όλη προσέγγιση του Στρατηγικού Σχεδίου από τη σκοπιά του «ερευνητικού – ακαδημαϊκού έργου» γεγονός που μπορεί να αποτελέσει μέθοδο αναθέσεων «ερευνητικών προγραμμάτων» για μελετητικό έργο σε αντίθεση με το θεσμικό πλαίσιο και με χαμηλή αποδοτικότητα λόγω και του αδιευκρίνιστου χαρακτήρα τους.

Η λειτουργία του τεχνογνωστικού επιπέδου (δεξαμενή ιδεών και μελέτες, παρ. 9) και οι προδιαγραφές των προτεινόμενων μελετών – αναγκών προδιαγράφουν ένα σημαντικότερο κόστος το οποίο ακόμα και αν η πόλη μπορούσε να αντέξει στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, θα έπρεπε τουλάχιστον να στοχεύουν σε συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Ειδικότερα στον τομέα του 1^{ου} FORUM

A. Τεχνικές και Κοινωνικές Υποδομές

Στον τομέα της ύδρευσης άμεση είναι η αναγκαιότητα ικανοποίησης των αναγκών της πόλης σε επέκταση δικτύων και η κάλυψη όλων των αναγκών της Ε.Π.Θ.

Στα θέματα ομβρίων υπάρχουν παραδείγματα ώριμων έργων (μελετών και εγκεκριμένων Μ.Π.Ε. π.χ. Πεύκα, Συκιές, Ελαιόρεμα Πυλαίας κλπ) τα οποία αδυνατούν να βρουν χρηματοδότηση είτε στο ΠΕΠ και στο ΕΠΠΕΡ είτε στο Ταμείο Συνοχής.

Στον τομέα των στερεών αποβλήτων ο Νομός Θεσσαλονίκης έχει ψηφισμένο ομόφωνα από το Μάρτιο του 2000 από ΤΕΔΚ και Νομαρχιακό Συμβούλιο πλαίσιο σχεδιασμού σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία. Αναγκαιότητα δεν αποτελεί πλέον ο σχεδιασμός του συστήματος αλλά η εξεύρεση των 47 δις που απαιτούνται για την υλοποίηση του σχεδίου και η συγκρότηση των προδιαγραμμένων φορέων υλοποίησης.

Στις δράσεις 5, 6, 7, 8 έχουμε να παρατηρήσουμε τα κάτωθι:

ΔΡΑΣΗ 5	Προώθηση της χωρικής και λειτουργικής ολοκλήρωσης των υποδομών στην Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης <i>Σχολιασμός της δράσης:</i> Η μητροπολιτική διοίκηση της πόλης σε συνδυασμό με διαθέσιμους πόρους μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τη χωρική και λειτουργική ολοκλήρωση των υποδομών
ΔΡΑΣΗ 6	Προώθηση καινοτόμων εφαρμογών με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη <i>Σχολιασμός της δράσης:</i> Αποτελεί αρχή της αγοράς η εισαγωγή καινοτομίας στο σχεδιασμό και όπου αυτό δεν επαρκεί απαιτείται νέο θεσμικό πλαίσιο
ΔΡΑΣΗ 7	Προώθηση εναλλακτικών συνδυασμών συγκοινωνιακών μέσων και τρόπων μεταφοράς <i>Σχολιασμός της δράσης:</i> Η δράση αφορά σε ευχολόγιο και περιλαμβάνει το σύνολο των συγκοινωνιακών έργων της πόλης
ΔΡΑΣΗ 8	Προώθηση καινοτόμων εφαρμογών για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αστικού συστήματος <i>Σχολιασμός της δράσης:</i>

	Αφορά στην εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου, ευθύνη της κεντρικής διοίκησης. Η δράση έχει αμφίβολα αποτελέσματα για την πόλη και πιθανό αποπροσανατολισμό.
--	---

Β. Ποιότητα αστικού περιβάλλοντος

ΔΡΑΣΗ 12	Εκτίμηση και παρακολούθηση των αλλαγών στην ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος Σχολιασμός της δράσης: Αντίστοιχο μέτρο, θεσμοθετημένο να γίνεται σε ετήσια βάση από τον ΟΡΘ δεν υλοποιήθηκε ποτέ με ευθύνη της κεντρικής διοίκησης (βλέπε και ΕΦΟΠ, Ν.1650/86)
ΔΡΑΣΗ 13	Εκτίμηση και παρακολούθηση εξειδικευμένων δεικτών και στόχων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης Σχολιασμός της δράσης: Α. Οι δείκτες και οι ποσοτικοί στόχοι αποτελούν ενδιαφέρον και αποτελεσματικό μέτρο για την παρακολούθηση της ανάπτυξης. Από μόνοι τους όμως δεν καταλήγουν σε έργα της πόλης. Β. Έχουν ενσωματωθεί οι προγραμματικοί στόχοι (ΣΠΑ, Χωροταξικό) στα επίπεδα σχεδιασμού (ΖΟΕ, URBAN, Δυτικό τόξο, Στρατόπεδα). Μήπως τα απορρίπτουμε και θα τα ξαναεκπονήσουμε;
ΔΡΑΣΗ 14	Πρωώθηση ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων Σχολιασμός της δράσης: Υλοποιείται μέσω των ΣΑΤΑΜΕ με ευθύνη της ΝΑΘ. Πρέπει τα αποτελέσματά τους να ληφθούν υπόψη από τους μηχανισμούς ελέγχου και σχεδιασμού χρήσεων γης.
ΔΡΑΣΗ 15	Καθιέρωση της Στρατηγικής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των προγραμμάτων και πολιτικών Σχολιασμός της δράσης: Αποτελεί μια ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία, που αφορά σε υπέρβαση του θεσμικού πλαισίου. Θεσμικό πλαίσιο που η κεντρική πολιτική αδυνατεί έστω και να εναρμονίσει με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, εδώ και 5 χρόνια. Στη χώρα μας απουσιάζουν η στρατηγική εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων από στρατηγικά σχέδια όπως τα ΣΠΑ και τα ΚΠΣ. Στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης το θέμα μπορεί να διερευνηθεί πιλοτικά και να εισαχθεί ως τρόπος σκέψης (δεν το απορρίπτουμε) αλλά δεν μπορεί κανείς να το απαιτεί και να το θεωρεί ως προϋπόθεση για την προώθηση έργων.